

De missie van filmmaker **Tamar van den Dop**

'Boos worden? Ik wil iets veranderen'

Tamar van den Dop wordt geprezen als actrice én regisseur. Haar nieuwe documentaire *Mag ik je aanraken?* gaat over naaktscènes in de Nederlandse film. 'Het is een ongemakkelijk gesprek.'

Tekst: Bram de Graaf, beeld: Amrita Bloemen-Panday. Met dank aan Café-Restaurant Amsterdam

Vrolijk, zo omschrijft Tamar desgevraagd haar gemoedstoestand. De reden: alle aandacht voor haar documentaire *Mag ik je aanraken*. Verschillende bioscopen hebben haar uitgenodigd om na vertoning in gesprek te gaan met het publiek. "En daarvoor heb ik deze film gemaakt: een gesprek op gang brengen. Want het is best een ongemakkelijk gesprek." In de film onderzoekt Tamar met acteurs van verschillende generaties, zoals Jeroen Krabbé en Hanna van Vliet, hoe de verbeelding van intimiteit in films de afgelopen decennia tot stand kwam. Wat ging er mis en wat goed? En hoe kijken we daar nu op terug, al strevend naar

een inclusievere en gelijkwaardigere samenleving? "Dat is uiteraard een goede ontwikkeling", zegt ze. "Maar daardoor is spontaniteit in het acteerwerk deels verloren gegaan. Er heerst een zekere verkramptheid als we het nu over naaktheid hebben of die tonen. Alsof we ons ervoor moeten schamen. Dat heeft onder meer te maken met internetporno. Als acteurs een intieme scène doen is die later steevast terug te vinden op een pornosite, waar die uit z'n context is gehaald. Ze voelen zich daarvoor minder vrij."

Voelden ze zich vroeger vrijer?
"Meestal wel. Peter Faber spreekt in mijn film veel vrijer over zijn naaktscènes dan jongere acteurs, zonder

ongemak of schaamte. Jeroen Krabbé vindt hoe we nu omgaan met bloot erg Victoriaans en benauwd. Al vond hij zichzelf ook heus wel eens een trut op de set, als hij iets niet wilde doen bij Paul Verhoeven. Hij vindt dat acteurs altijd mondig moeten blijven. Dat ben ik met hem eens. Het gaat allemaal om 'consent', wederzijdse instemming. Op sommige sets is er nu een intimiteitscoördinator. Die bespreekt met acteurs wat de regisseur wil en de choreografie. Anders dan vroeger zijn we ons meer bewust van een machtsverschil op de set. Vooral beginnende acteurs gingen toen wel over hun grenzen heen. Het is nu allemaal professioneler. Maar dat leidt dus wel tot een bepaald verlies."

'Er heerst een zekere verkramptheid rond naakt op de set'

Durfde iedereen voor jouw camera alles te zeggen?

"Een aantal acteurs was, verdrietig genoeg, echt beschadigd. Maar ik wilde geen MeToo-film maken en mensen aan de schandpaal nagelen. Ik wilde het bespreekbaar maken, zodat we ervan kunnen leren en dingen kunnen veranderen. Daarom worden er geen namen genoemd, ik wilde geen sensatieverhalen in de media. Met de acteurs bekijk ik intieme scènes die

ze ooit deden. Omdat ze eventueel dingen uit de montage mochten halen, spraken ze in alle openheid. Ik hoefde vrijwel niets te veranderen.”

Zelf heb je meerdere seksscènes gespeeld. Ben jij ooit over je grens gegaan?

“Gelukkig heb ik zelf geen echt nare dingen meege maakt. Wel had ik graag eerder geleerd om gewoon te vragen: ‘Doen we deze zoen met of zonder tong?’ Pas op mijn vijftigste werkte ik voor het eerst met een intimiteitscoördinator bij *De droom van de jeugd*. Ik denk wel dat ik iets vrijer was, omdat ik opgroeide met een hippie-moeder die altijd naakt op het strand lag. Ik snap Krabbé als hij zegt dat hij het nu soms zo ‘Victoriaans’ vindt.”

Welke veranderingen heb jij gezien in die jaren?

“Er is gelukkig meer aandacht voor het vrouwelijk genot in seksscènes gekomen. In het theater leerde ik daarnaast acteren aan de hand van oude stukken. Vaak speelde ik een maagd die graag de wijze oude man verleidde om van hem te leren. Of, als ze ouder was, een verbitterde en verlaten vrouw. Ook dat verschuift. Het maakt voor mij de films en series die nu worden opgenomen veel interessanter om aan mee te werken. En om naar te kijken.” →

DONEER OP

GIRO 6868

HELP DE SLACHTOFFERS

VAN DE AARDBEVING

IN MAROKKO

Rode
Kruis

Marokko is getroffen door een zware aardbeving. Er is enorme schade en er zijn al vele doden gemeld. Het Rode Kruis in Marokko kwam gelijk in actie. Onze hulpverleners brengen noodhulpgoederen naar de getroffen plekken en bieden eerste hulp, medische zorg en psychosociale hulp. Maar ook de komende tijd is hulp hard nodig. Wij zijn er nu en we blijven. Help je mee met een donatie?

Doneer op Giro 6868 (NL83INGB0000006868) **of via de QR-code**

Profiel

Als kind voelde Tamar zich een buitenstaander, zei ze eens. Ze groeide zonder vader op met haar hippimoeder. Ze woonden een tijdje in Zwitserland, vanwege haar moeders relatie. Op school hoorde ze er daar als buitenlandse niet bij. Dat gevoel werd versterkt toen ze dyslectisch bleek en als schooladvies huishoudschool kreeg. Maar ze legde zich er niet bij neer. Ze bleek een doorzetter en doorliep met succes het vwo. Ze twijfelde daarna tussen het theater en een studie psychologie. “Het werd theater. Dat doorwroeten van de menselijke psyche en de invloeden die er zijn op ons mensen hebben me altijd gefascineerd. Dat zie je terug in mijn scenario's en regies.”

Nu ben je een geprezen actrice én regisseur. Is doorzetten je grootste kracht?
“Zo zie ik dat niet. Doorzetten kan ook de zwakte zijn iets

NAAM Tamar van den Dop
GEBOREN Amsterdam, 8 februari 1970
PRIVÉ Moeder van twee kinderen
OPLEIDING Studeerde in 1993 af aan de Toneelacademie Maastricht
CARRIÈRE Debuteerde als actrice in *Op hoop van zegen* (1986). Speelde daarna in tientallen films en tv-series zoals *De provincie* (waarvoor ze werd genomineerd voor een Gouden Kalf) en recentelijk *De droom van de jeugd*. Maakte deel uit van diverse toneelgezelschappen, is sinds 2016 vast lid van Het Nationale Theater. Is daar dit najaar te zien met *Laagland*. Maakte ook naam als regisseur van documentaires en internationaal gelauwerde films zoals *Lot* en *Blind*.

'Ik hoop dat ze me herinneren als iemand die anderen vooruithielp'

niet los te kunnen laten. Ik zie mijn kwetsbaarheid als een grote kracht. Het maakt dat ik dingen bevraag en geïnteresseerd ben in anderen en in situaties. In plaats van boos worden en klagen, wil ik dingen veranderen. Ik kan goed kijken en luisteren. Bij deze film ontdekte ik dat ik interviewen erg leuk vind, en dat ik het goed kan. Ik wil dat vaker doen. Ik sprak 22 acteurs en dacht: als er vijf een beetje opengaan, is dat meegenomen. Ze gingen allemaal open. Het scheelt natuurlijk dat ik een collega ben, maar ik stelde me zelf ook kwetsbaar op. Ik veroordeel niemand en sta open sta voor alle meningen.”

Heeft dat te maken met je opvoeding?

“Mijn moeder nam me heel de wereld over. Zo kwam ik in contact met allerlei culturen en mensen. Daardoor heb ik een breed perspectief. Ik bevraag mezelf vaak en zie dingen van verschillende kanten. Daarvoor ben ik mijn moeder heel dankbaar.”

Hoe ziet zij jou?

“Ze is blij en trots op wat ik doe. Ze zegt: ‘Ik heb het goed gedaan, want je doet mooie dingen.’”

Wat is het mooiste

compliment dat je ooit kreeg?

“Bij mijn laatste film *Supernova* roemde een krant in een prachtige recensie mijn schrijverschap. Dat was voor mij als dyslect een enorme opsteker: ze vinden dat ik wél kan schrijven! Wauw! Ik heb tijd genomen om die woorden op me te laten inwerken.”

Aan welke rol of film zou je later herinnerd willen worden?

“Een acteur zei eens: ‘Mijn rollen staan straks niet om mijn sterfbed heen, mijn kinderen wel, hoop ik.’ Ben ik het roerend mee eens. Ik hoop dat zij me dan herinneren als een liefdevol iemand, die mensen hielp die het moeilijk hadden. Die tolerant was en dingen vooruithielp, in plaats van kapotmaakte. En die iets moois heeft achtergelaten. Maar ik wil eerst nog héél veel maken, hoor. Creëren maakt me gelukkig. Ik moet wel wisselende dingen doen; van elke dag hetzelfde, word ik gillend gek. Ik wil niet alleen dienstbaar zijn als acteur, maar ook zelf maken, dat ontdekte ik weer met deze documentaire. Af en toe moet ik gewoon mijn ei kwijt.”

► **UUR VAN DE WOLF**
DINSDAG 22.40 NPO 2